

Wywiewniki grawitacyjne UNIWERSAL

WYWIETRZNIKI GRAWITACYJNE

i ich właściwy dobór dla poprawnej wentylacji naturalnej w budynkach

Do wentylacji pomieszczeń w budynkach mieszkalnych oraz pomieszczeń przemysłowych, stosowane są nie tylko wentylatory ale również wywiewniki, bez elementów wirujących. Ruch powietrza wewnątrz kanału grawitacyjnego zależy jest od dwóch czynników: różnicy temperatur pomiędzy pomieszczeniem wentylowanym a atmosferą, oraz od siły wiatru, który opływając wywiewnik wytwarza w nim podciśnienie.

Efektywnym wykorzystaniem siły wiatru w wywiewnikach, zajęliśmy się badając typoszereg naszych produktów, posilując się (z braku występowania polskiego odpowiednika) francuską normą P50-413 pt. „Przewody wentylacji naturalnej i przewody dymowe”.

W zależności od prędkości i kąta padania wiatru, wywiewnik wytwarza większe lub mniejsze podciśnienie. To podciśnienie warunkuje ilość przepływającego powietrza przez wywiewnik, a tym samym ilość odciąganego powietrza z instalacji (pomieszczenia). Na ilość odciąganego powietrza przez wywiewnik ma wpływ również jego własny opór, przedstawiany za pomocą współczynnika ξ .

W zależności od prędkości czynnika odciąganego w kanale, podciśnienie dyspozycyjne wywiewnika, pozwalające efektywnie wykorzystać siłę wiatru, się zmienia. Im wyższa prędkość czynnika, tym podciśnienie dyspozycyjne mniejsze, a tym samym, siła wywiewnika mniejsza.

Istnieją zatem trzy podstawowe parametry charakteryzujące wywiewnik.

- wielkość podciśnienia w zależności od prędkości wiatru;
- wielkość współczynnika oporu;
- wielkość podciśnienia w zależności od prędkości czynnika w kanale i prędkości wiatru

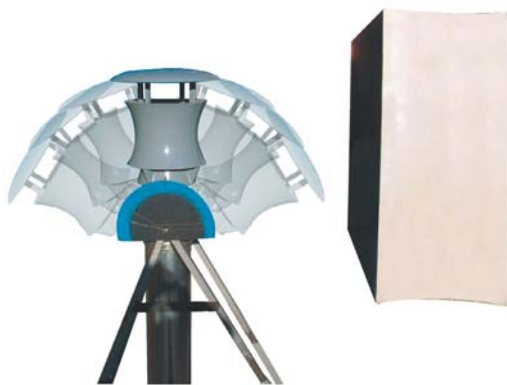
Te trzy parametry charakteryzuje, definiuje i określa sposób pomiaru cytowana wcześniej norma. Współczynnikiem C_b norma określa stosunek podciśnienia wywiewnika, bez przepływu w kanale, do ciśnienia dynamicznego wiatru, współczynnikiem C_b – określa stosunek straty ciśnienia wywiewnika do ciśnienia dynamicznego przepływającego czynnika w kanale, a współczynnikiem C_w – określa stosunek podciśnienia wywiewnika, przy przepływie w kanale, do ciśnienia dynamicznego wiatru. Za pomocą tych parametrów można porównywać między sobą wywiewniki. Im wartość C_b i C_w są wyższe, a ξ jest mniejsze, tym wywiewnik jest lepszy. W tym

istotne jest, aby krzywa C_w w funkcji prędkości w kanale była płaska, co zapewnia w miarę wysokie podciśnienie wywiewnika przy większej prędkości w kanale, co w konsekwencji powoduje większą wydajność odciąganego powietrza. Współczynnik C_b przedstawia się w funkcji kąta padania wiatru od -60° do $+60^\circ$. Wartości współczynnika C_w przedstawia się przy kącie padania wiatru -0° .

Opis badań i wyniki

Zaprojektowaliśmy i wykonaliśmy stanowisko do badania wywiewników, w którym do symulacji ruchu powietrza zastosowano wentylator promieniowy, z tyrystorową regulacją obrotów, co

Wywiewniki grawitacyjne UNIWERSAL

Przy stanowisku badawczym

umożliwia płynną regulację prędkości wiatru w kanale symulacyjnym. Celem wyrównania strugi w kanale zabudowano dwie kratki wyrównawcze, a na wylocie zastosowano dyszę zwężającą. Na tej dyszy rozpięto siatkę z cienkiego drutu, dla ułatwienia dokładnego sondowania rozkładu prędkości na całym przekroju. Celem badania podciśnienia wywiewnika, z przepływem w kanale i wietrze omywającym wywiewnik oraz strat wywiewnika, zbudowano kanał pomocniczy z wentylatorem nadmuchiowym, który również miał płynną regulację obrotów. Za pomocą tego wentylatora nadmuchiowano powietrze do wywiewnika i mierzono wielkość podciśnienia, przy zerowym ustawieniu wywiewnika do wektora prędkości wiatru oraz mierzono straty wywiewnika przy „wyłączonym” wietrze. Prędkości w kanale mierzono sondując ciśnienia za pomocą rurki Prandtl'a, a wielkości podciśnień odczytywano z otworów impulsowych wykonanych w kanale i podłączonych do zbiornika wyrównawczego. Do odczytu ciśnień stosowano mikromanometr baterijny. Parametry otoczenia mierzono elektronicznym termometrem i higroskopem. Ciśnienie otoczenia mierzono barometrem. Zmierzone wartości zostały przeliczone, w opracowanym specjalnie programie komputerowym, na wartości porównawcze C_b , C_w i ξ .

W oparciu o te wartości opracowano zależności $C_b = f(\text{kąta wiatru})$ i $C_w = f(\text{prędkości w kanale})$.

Sposób obliczenia podciśnienia wywiewnika.

Dane:

- prędkość wiatru
- prędkość w kanale kominowym
- średnica kanału

Obliczenia:

Do średnicy kanału należy wybrać typ wywiewnika. Następnie dla założonej prędkości wiatru i prędkości w kanale należy wykonać następujące obliczenia.

Z wykresu $C_w = f(c_k)$ dla założonej prędkości C_k należy odczytać wartość C_w . Podciśnienie wytwarzane przez wywiewnik wylicza się następująco:

$$P_{wst} = C_w \times \rho \times w^2 / 2$$

Gdzie: w – prędkość wiatru
 ρ – gęstość powietrza
 c_k – prędkość w kanale

Jeżeli wyliczone podciśnienie jest niewystarczające do pokonania oporów instalacji to należy przyjąć inny typ wywiewnika lub zmienić wymiary instalacji i ponownie wykonać obliczenia. Współczynnik strat wywiewnika ξ_w podano dla poszczególnych wywiewników na wykresach.

Wykres $C_b = f(\text{kąta padania wiatru})$ informuje w jakim zakresie zmienia się podciśnienie wywiewnika od kierunku wiatru. Wartości ujemne kątów na wykresie odnoszą się do ustawienia wywiewnika pod wiatr, a dodatnie kąty odnoszą się do ustawienia wywiewnika za wiatrem. Wartość tego podciśnienia oblicza się następująco:

$$P_{bst} = C_b \times \rho \times w^2 / 2$$

gdzie: wartość C_b odczytuje się z wykresów dla przyjętego kąta padania wiatru na wywiewnik.

Znając wartość współczynnika oporu ξ oraz powyższe zależności, opracowano w firmie UNIWERSAL program obliczeń i doboru wywiewników.

Mając do dyspozycji stanowisko oraz programy obliczeniowe, zbadano wszystkie produkowane w przez nas wywiewniki od

Wywiewnik ZEFIR-150

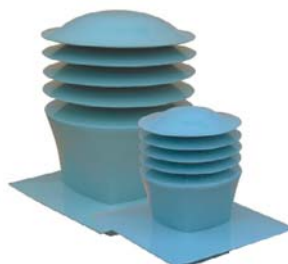
Wywiewnik DUO

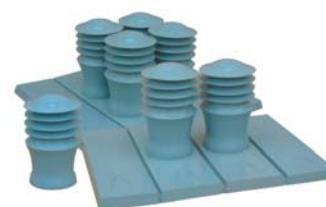
Wywiewniki BORA

Wywiewniki WLO

Wywiewniki ZEFIR-140, 250

Wywiewniki systemowe ZEFIR - 150

Wywiewniki grawitacyjne **UNIWERSAL**

wielkości $\varnothing 100$ do $\varnothing 400$. Wyniki zostały opracowane w postaci tabelarycznej oraz w postaci wykresów i zebrane w programie obliczeń i doboru wywiewników. Program ten umożliwia dobór wywiewnika i obliczenie ilości odciganego powietrza dla typowych instalacji mieszkalnych i przemysłowych. Pozwala również ocenić efektywność odciganego czynnika przez poszczególne wywiewniki.

Wykresy przedstawiają dla przykładowych instalacji ilości odciganego powietrza przez poszczególne wywiewniki. Przedstawiają one przykłady obliczeń dla budynku 5-cio kondygnacyjnego, dla 3-kondygnacyjnego i dla wyciągu z hali. Jak z tych przykładów wynika poszczególne typy wywiewników odcigają różne ilości powietrza. Jednak każdy z nich, pomimo zróżnicowania efektów odcigających, znajduje zastosowanie, ze względu na inną konstrukcję i inne możliwości zastosowania. Z wykresów wynika również to, że zastosowanie większych kratek umożliwia odciganie większych ilości powietrza. Przy stosowaniu przewodów indywidualnych, jak przewiduje zmiana A1 do normy PN-B-03430:1983, należy stosować przekroje krater, równe w przybliżeniu, przekrojowi przewodu kominowego.

Zdajemy sobie sprawę, że tak szeroki materiał badawczy, nie sposób streścić krótko w postaci zwięzłego artykułu technicznego, dlatego wszystkich zainteresowanych prosimy o kontakt celem uzyskania pełniejszych informacji w których postaramy się wyczerpująco odpowiadać na wszystkie nasuwające się pytania, po przeczytaniu niniejszego artykułu.

Autorzy:

Dr inż. Justyn Polok

Mgr inż. Andrzej Wajsprych

Mgr inż. Krzysztof Nowak

UNIWERSAL Sp z o.o.

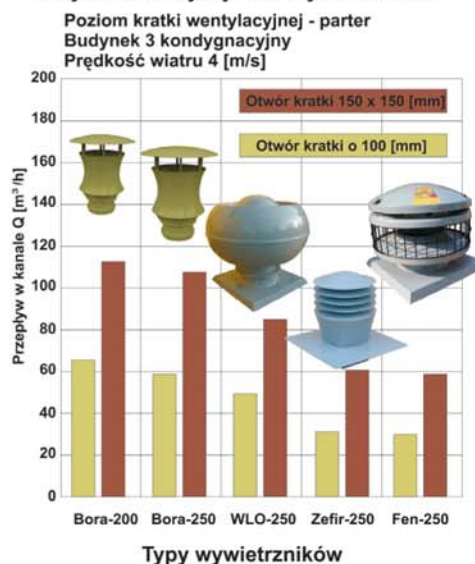
40-029 Katowice, ul. Reymonta 24

tel./faks (32) 203 87 20, 203 87 40

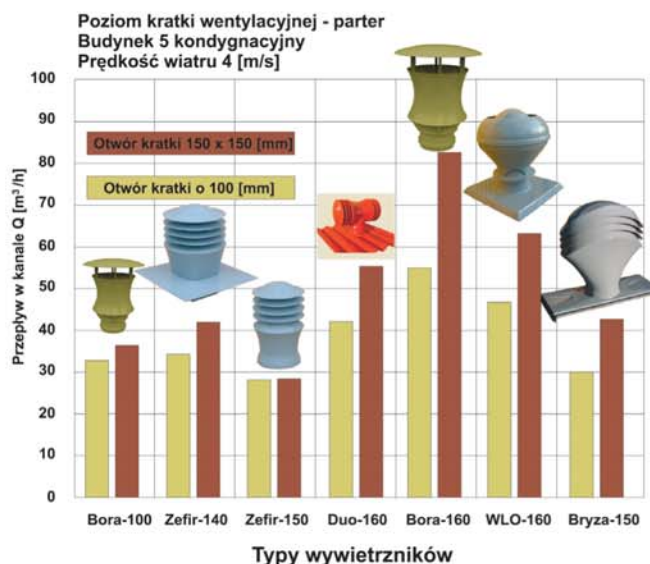
e-mail: office@uniwersal.com.pl

www.uniwersal.com.pl

Przykładowe wydajności wywiewników

Przykładowe wydajności dla kilku wybranych wywiewników

Przykładowe wydajności dla kilku wybranych wywiewników

